

Laste, noorukite ja täiskasvanute vaksineerimine 2008. aastal riikliku immuniseerimiskava raames

Alates 2008. aastast kehtib Eestis uus immuniseerimiskava (Sotsiaalministri 21.märtsi 2007.a määrus nr 34). Kõik immuniseerimiskavas ettenähtud vaksineerimised tehakse lastele ja täiskasvanutele tasuta. Riiklikus immuniseerimiskavas ettenähtud immuunpreparaatide hankimiseks eraldati 2008. aastal riigieelarvest 24,5 mln krooni.

Immuunpreparaatide hankimisega ja hankeplaani koostamisega tegeleb alates 1. jaanuarist 2006. a Sotsiaalministeerium. Tervisekaitseinspeksioon teeb Sotsiaalministeeriumile ettepanekud immuunpreparaatide vajaduse kohta. Vajaduse arvutamisel lähtutakse:

- riikliku immuniseerimiskava nõuetest
- nõutavast hõlmatus tasemest vaksineerimisega
- statistikaameti andmetest
- varasemate aastate kogemustest
- aruannetest “Nakkushaiguste immunoprofülaktika” ja “Laste, õpilaste ja noorukite hõlmatus immuniseerimisega”
- immuunpreparaatide kaofaktorite suurusest
- epidemioloogilisest olukorrast Eestis ja Euroopas

Immuunpreparaadid saavad Eestisse vastavalt ravimite müügilepingutel määratud tingimustele. Tervisekaitseinspeksiooni Nakkushaiguste Seire ja Epideemiatõrje osakond korraldab immuunpreparaatide jaotamise, kogub andmeid immuniseerimise kohta ning peab arvestust ja esitab aruandeid immuunpreparaatide kasutamise kohta. Tervisekaitseinspeksiooni kesklaost jaotatakse vaktsiinid Tervisekaitseinspeksiooni poolt kehtestatud jaotuskava alusel kohalikele tervisekaitse osakondadele ning sealt omakorda tervishoiuteenuse osutajatele (perearstikeskustele, koolidele, haiglale jm). Immuunpreparaatide kesklaos varude aruande koos maakondade koondjäägiga esitab Tervisekaitseinspeksioon Sotsiaalministeeriumile iga kuu viimase kuupäeva seisuga. Iga aasta lõpus esitavad tervishoiuteenuse osutajad Tervisekaitseinspeksioonile aruanded vaktsiinide mitmedoosiliste viaalide kasutamise kohta.

Hõlmatus vaksineerimisega

Immuniseerimist teostav tervishoiuteenuse osutaja on kohustatud esitama aruanded «Laste, õpilaste ja noorukite hõlmatus immuniseerimisega» Tervisekaitseinspeksiooni regionaalsele talitusele üks kord aastas 10. jaanuariks. Vaksineerimise ja hõlmatus andmed kogutakse, analüüsitakse ja tulemused avalikustatakse Tervisekaitseinspeksiooni koduleheküljel.

Immuniseerimiskavasse kuuluvad vaksineerimised, mille kohta on esitatud Maailma Tervishoiuorganisatsiooni (WHO) soovitatud hõlmatus tasemed:

Leetrid, mumps ja punetised

Leetrite-, mumps- ja punetiste-vastase vaksineerimisega hõlmatus 1-aastaste laste seas suurenes võrreldes 2007. aastaga ning moodustas üleriigiliselt 89,8%. 2-aastaste laste seas oli hõlmatus vaksineerimisega 95,4% (WHO soovitus – 95%). 2-aastaste laste seas jäi nõutav hõlmatus tase saavutamata Tallinnas. 7-aastaste laste seas moodustas hõlmatus tase 98,3%.

Difteeria ja teetanus

1-aastaste laste hõlmatus difteeria- ja teetanuse-vastase vaktsineerimisega jäi võrreldes 2007. aastaga peaaegu samale tasemele ja moodustas 2008. aastal 95,0% (WHO soovitus – 95%). 1-aastaste laste seas jäi nõutav hõlmatus tase saavutamata Tallinnas ja Harjumaal. 2-aastaste laste seas oli hõlmatus vaktsineerimisega 96,1%. 7-aastaste laste seas vähenes hõlmatus tase võrreldes 2007. aastaga ning oli 2008. aastal 68,3%.

Poliomüeliit

1-aastaste laste hõlmatus poliomüeliidi-vastase vaktsineerimisega jäi võrreldes 2007. aastaga peaaegu samale tasemele ja moodustas 2008. aastal 95,0% (WHO soovitus – 95%). 1-aastaste laste seas jäi nõutav hõlmatus tase saavutamata Tallinnas. 2-aastaste laste seas oli hõlmatus vaktsineerimisega 96,2%. 7-aastaste laste seas vähenes hõlmatus tase võrreldes 2007. aastaga ning moodustas 2008. aastal 69,7%. Teise korduvvaktsineerimisega revaktsineerimata 7-aastaste laste arv oli 2008. aastal 3 914.

Läkaköha

1-aastaste laste hõlmatus läkaköha-vastase vaktsineerimisega jäi võrreldes 2007. aastaga peaaegu samale tasemele ja moodustas 2008. aastal 95,0% (WHO soovitus – 90%). 2-aastaste laste seas oli hõlmatus vaktsineerimisega 96,1%. 7-aastaste laste hõlmatus vähenes võrreldes 2007. aastaga ja oli 2008. aastal 63,0% (revaktsineerimata laste arv – 4 769).

Ülejäänud immuniseerimiskavasse kuuluvad vaktsineerimised:

Tuberkuloos

1-aastaste laste hõlmatus tuberkuloosi-vastase vaktsineerimisega jäi võrreldes 2007. aastaga samale tasemele ning moodustas 2008. aastal 98,4%. 2-aastaste laste seas oli hõlmatus vaktsineerimisega 99,5%.

B-viirushepatiit

Vastsündinute B-viirushepatiidi-vastast vaktsineerimist alustati 2000. aastal Tallinnas ja 2003. aastal kogu Eestis. Teismelisi vanuses 13 a hakati vaktsineerima Eestis alates 1999. aastast. 1-aastaste laste hõlmatus B-viirushepatiidi-vastase vaktsineerimisega jäi võrreldes 2007. aastaga peaaegu samale tasemele ja moodustas 2008. aastal 94,1%. 2-aastaste laste seas oli hõlmatus vaktsineerimisega 96,2%. 7-aastaste laste seas suurenes hõlmatus tase võrreldes 2007. aastaga ning moodustas 2008. aastal 34,5% üleriigiliselt ja 85% Tallinnas. Vaktsineerimata laste arv enne kooli õppima asumist oli 8 464 (Tallinnas - 574).

Haemophilus influenzae b

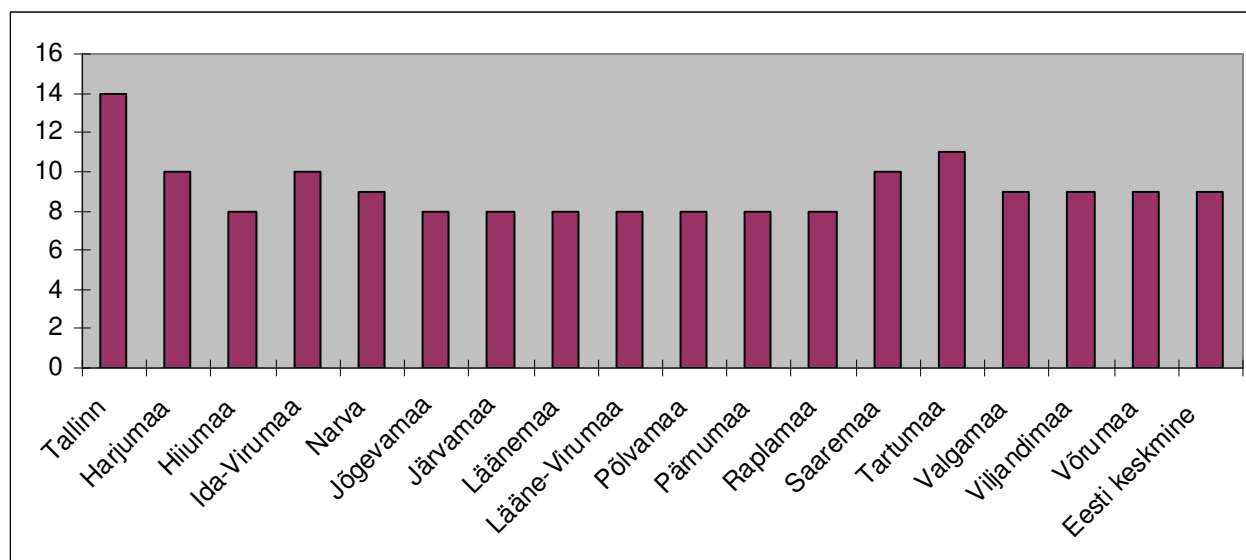
Vastsündinute *Haemophilus influenzae b* vastast vaktsineerimist alustati üle Eesti 2005. aastal. 1-aastaste laste hõlmatus *Haemophilus influenzae b* vastase vaktsineerimisega suurenes võrreldes 2007. aastaga ja moodustas 2008. aastal 95,0%. 2-aastaste laste seas oli hõlmatus vaktsineerimisega 96,0%. Vanuserühmas 7 kuud kuni 14 aastat suurenes hõlmatus tase võrreldes 2007. aastaga ning moodustas 2008. aastal 22,0%.

Täiskasvanute difteeria-teetanuse vastane vaktsineerimine on alates 2008. aastast lisatud riiklikku immuniseerimiskavasse. Traumapuhust teetanuse immuunprofülaktikat sooritatakse difteeria ja teetanuse toksoidiga, millest tingituna säilitatakse täiskasvanutel immuunsus ka difteeria vastu. 2008. aastal revaktsineeriti teetanuse vastu 31 498 täiskasvanut, neist 61,4% seoses traumaga.

Tabel 1. Täiskasvanute difteeria ja teetanuse vastu korduvvaktsineerimine, 2005-2008

Aasta	Difteeria	Teetanus		
		Kokku	sh trauma puhul	sh plaaniliselt
2004	26850	27500	21243	6257
2005	27167	28786	20019	8767
2006	32207	32343	20719	11624
2007	32888	32987	20040	12947
2008	30606	31498	19325	12173
Kokku	149718	153114	101346	51768

2008. aastal jätkusid probleemid immuniseerimise õigeaegsusega ning korduvvaktsineerimise mittepiisav tase on küllalt murettekitav. Näiteks difteeria, teetanuse ja läkaköha teise korduvvaktsineerimise 95% hõlmatus tase saavutati Tallinnas alles 14-aastastel, Tartumaal 11-aastastel, Harjumaal ja Ida-Virumaal 10-aastastel. Eesti keskmine hõlmatus taseme näitaja on 9 aastat .

Joonis 1. Vanus, mil saavutatakse 95% hõlmatus difteeria-teetanuse teise korduvvaktsineerimisega, 2008

Vastavalt riikliku immuniseerimiskava rakendusjuhisele manustatakse lastele alates 8 aasta vanusest dT ja IPV (mitte DTPa ja IPV). Teise korduvvaktsineerimise tähtajast mittekinnipidamise korral kaotavad lapsed võimaluse saada riikliku immuniseerimiskava raames läkaköha vaktsiini viiendat doosi, mis omakorda võib viia läkaköha haigestumise suurenemiseni kooliealiste laste seas. 2008.a registreeriti Eestis 485 läkaköha haigusjuhtu, kusjuures 55% neist registreeriti vanuserühmas 10-19.a ning 85,9% haigestunutest olid vaktsineeritud 4 läkaköha vaktsiini doosiga.

Endiselt esineb Eestis alaliste vastunäidustustega lapsi ning lapsevanemaid, kes keelduvad oma laste vaktsineerimisest.

Tabel 2. Alalised vastunäidustused ja keeldumised vaksineerimisest 0-14.aastaste laste seas, 2008

Vaksineerimised	Alaliste vastunäidustustega laste arv, %	Keeldumiste arv, %
Difteeria-teetanus	194 (0,1%)	1999 (0,8%)
Läkaköha (0-10.a)	179 (0,1%)	1962 (1,3%)
Mumps	307	2191 (1,1%)
Punetised	319	
Leetrid	307	
Poliomüeliit	185 (0,1%)	1979 (0,8%)
B-viirushepatiit	148 (0,1%)	2445 (1,2%)
<i>Haemophilus influenzae b</i>	108 (0,1%)	1492 (1,3%)
Tuberkuloos	69 (0,05%)	1011 (0,5%)

Irina Filippova
 Nakkushaiguste seire ja epideemiatõrje osakonna peaspetsialist
 Tervisekaitseinspeksioon

Perearst 2009; 9:28-30